

Onni Rantala

HÄYRYN, PERHON JA RAUNION VELJEKSET

**Loimaan pesäpalloilussa
Vanhan torin aikoihin ja myöhemminkin**

Pelaajat vasemmalta Vilho Häyry, Toivo Raunio, Eino Raunio, Yrjö Tanhuanpää,
Voitto Kunnas, Hannes Perho, Kalle Raunio, Antti Häyry, Uuno Järvinen.
Kuva lienee vuodelta 1925, jolloin Kustaa Häyry oli suorittamassa asevelvollisuuttaan.

2. painos 2013
(1. painos ilmestyi 1990)

SISÄLLYS

	sivu
Esipuhe	3
Saatesanat	4
Veljessarjat	4
Häyryt	4
Perhot	5
Rauniot	6
Pesäpallon pariin	7
Menestystä	8
Pesäpalloperheet	9
Keskinäiset suhteet	9
Tunnelmakuvia Vanhalta torilta, veljesten "kotikentältä"	10
Pelikenttä	11

Tietoa kirjoittajasta

kuva 1940-luvulta

1994 kesällä

Onni Olavi Rantala (26.2.1918 Oripää -25.2.2002 Turku)

Turun yliopiston yleisen valtio-opin apulaisprofessori. Pelasi Loimaan Palloilijoissa 1933-46 ja Helsingin Pallonlyöjissä 1947-48. Itä-Länsi otteluun hänet valittiin viidesti 1937-40 ja 1945. Pelasi yleensä varavahtina. Hän haavoittui Tali-Ihantalan taisteluissa 3.7.1944 ja menetti oikean silmänsä. Väitteli valtiotieteen tohtoriksi 1956. Tunnettiin lennokastyylisenä luennoitsijana, joka keräsi kuulijoita yli tiedekuntarajojen. Sotilasarvoltaan majuri.

Ylioppilas 37. Maasotakoulu 44, JR 5:n komppanian päällikkö, fil.kand 46, Valtiotieteiden tohtori 56, puoliso Kaisa Airaksinen, häät 57, lapset Hannu 58 ja Juha 59

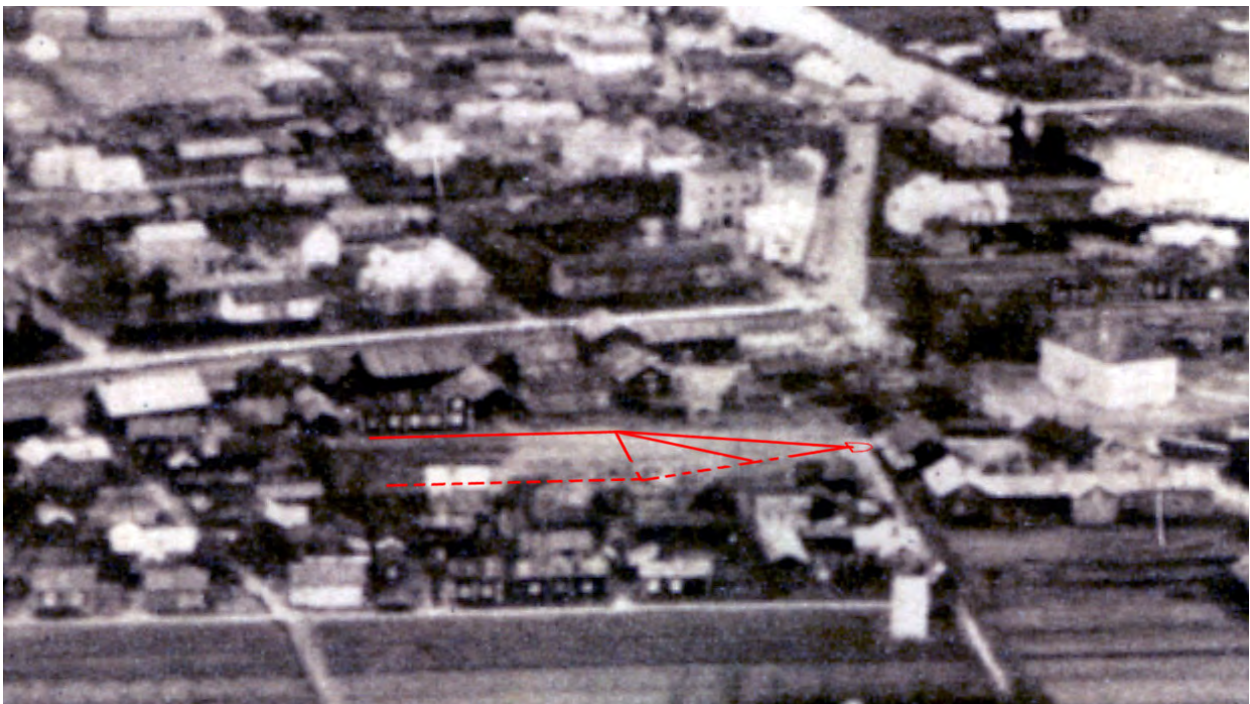
Esipuhe toiseen painokseen

Onni Rantala kirjoitti vuonna 1990 koosteen Loimaan pesäpalloilun kolmesta vahvasta veljessarjasta: Häyryistä, Raunioista ja Perhoista. Sitä varten hän oli koonnut aineistoa muutamilta loimaalaisilta mm. Valto Heinoselta, jonka arkistoihin pääsin tutustumaan marraskuussa 2013. Arkisto oli hyvin järjestetty. Kiinnostukseni koski lähinnä pesäpalloa, josta löytyikin muutama riippukansiollinen aineistoa. Siellä oli säilössä mm. edellä mainittu Onni Rantalán koostejasenerikehitysversioita. Olinkyseiseen kirjaseen tutustunut jokymmenisen vuotta aiemmin, muttanytseherätti jostain syystä erityisesti mielenkiintoni. Tämä mainio teos piti saada uudestaan esille kaikkien saataville. Loimaan kaupungin kirjastostahan se kyllä löytyy kaksinkappalein, mutta internet olisi parempi paikka sen esille tuomiseen.

Onni Rantala tunsi hyvin Vanhan torin pelimiehet ja veljessarjat. Varmasti jo pikkupoikana Vanha tori oli tullut hänelle tutuksi pesäpallo-otteluiden ja muiden kilpailujen järjestämipaikkana. Hän pelasi ensimmäiset ottelunsa juuri perustetun Loimaan Palloilijoiden paidassa 15-vuotiaana. Tosin silloin jo keskustan torin viereisellä kentällä. Hän nousi nopeasti luotettavaksi takakentän varavahdiksi. Hän oli myös joukkueensa parhaita eteni-
jöitä. Itä-Länsi-otteluun hänet valittiin ensimmäisen kerran vuonna 1937. Kaikkiaan näitä arvo-otteluita kertyi hänelle 5 kappaletta. Viimeisin sodan jälkeen v.1945. Hän harrasti nuorempana myös yleisurheilua. Kuulantyyntö taisi olla hänen bravurilajinsa. Siivilipuolella hän opiskeli valtiotieteiden tohtoriksi asti ja toimi Turun Yliopistossa valtio-opin apulaisprofessorina vuodesta 1968 lähtien eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Naimisiin hän meni vasta vuonna 1957 eli 39-vuotiaana. Palloilijoiden kronikassa vuodelta 1947 sanottiinkin, että hän oli ”reippailevien ja vanhenevien naisten toive, joka ei osaa takoa silloin, kun rauta on kuumana”. Parempi myöhään kuin milloinkaan.

2013

Matti Rasilainen

Vanhan torin kenttä sijoitettuna vanhaan ilmakehuvaan, joka on julkaistu kirjassa Suomen Maailat, osa III, Turun ja Porin lääni, Ahvenanmaa (1932).

SAATESANAT

Nekin loimaalaisista, jotka eivät ole pesäpallofanaatikkoja, myöntänevät, että pesäpallo kuuluu olennaisesti kotiseutumme historiaan, elämänmenoon ja kuvaan. Tässä historiassa on ollut erikoista se, että pesäpallon kärkikaartia ovat hallinneet tietyt veljessarjat. Erityisesti näin oli laita muistorikkaan Vanhan torin aikoihin (1922-1928). Tässä tarkastelussa nostetaan valokeilaan kolme maineikasta veljessarjaa, Häyryt (4), Perhot (2) ja Rauniot (4), jotka hahmottivat, ehkä ihan dominoivat, Loimaan pesäpalloilun ensimmäistä kymmenvuotiskautta ja pitkään sen jälkeenkin – unohtamatta silti Laaksosen (*Rafael, Aarne, Ilmari*), Lehtosen (*Into, Kalle, Liisa, Salome*), Tanhuanpään (*Yrjö, Aarne ja Väinö*) ja Tuomen (*Uuno, Alva*) uljaita pesäpalloperheitä ja myöhemmältä ajalta Heinosen (*Unto, Valto*) veljeksiä. *

Pesäpallolijoita Loimaan Vanhalla torilla 1925. Vasemmalta: Olavi Häyry, Raimo Soini, Veijo Vuorimies (ent. Bergman), Kalle Raunio, Aulis Marjalaakso (ent. Sune Ylanderr), Esko Perho, Vilho Häyry, Tauno Soini, Hannes Perho, Eino Raunio, Leo Ritamaa, (ent. Grigorjeff), Erkki Mäkinen, Toivo Raunio ja Uuno Järvinen. Etualan kolme nuorta: Arvo Raunio, Vilho Tanhuanpää ja Väinö Vallinkoski. (Kuvaa otettaessa Hannes Perho lausahti: "Pannaan Arvollekin kengät jalkaan" ja sijoitti Arvo Raunion paljaiden jalkojen eteen omat kenkensä.)

VELJESSARJAT:

HÄYRYT

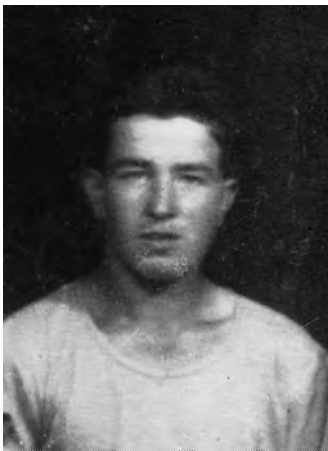
Kustaa (24.5.1905-28.11.1957) ei ollut Häyryn veljesjoukon vanhin, mutta aloitetaan hänestä, sillä hän oli Vanhan torin sankareita. Pelasi polttajana, kolmosvahtina ja varavahtina. Oli kova ja varma lyöjä: kehitti oman mailatyypinsä ja lyöntitekniikkansa. Kustalle kertyi piirinmestaruuksia 1924-35. Hän kuului Pikku Mailan eli valtakunnan II-joukkueiden suomenmestaruuskilpailujen eli itse asiassa B-sarjan voittajiin Helsingissä syksyllä 1929. Oli myös virallisen B-sarjan mestari 1931, jolloin hän Toijalassa pelasi ”elämänsä ottelut”. Myöhemmin Kustaasta kehittyi ansioitunut pesäpallotuomari ja –teoreetikko, minkä ohessa hän toimi väsymättömänä nuorempien opastajana ja

*) Katsauksen kokoamisessa olen saanut tärkeää apua Sirkka-Liisa Juurevalta (o.s. Häyry), Helmi Perholta, Valto Heinoseelta ja Kalle Rauniolta. Lämmis kiitos.

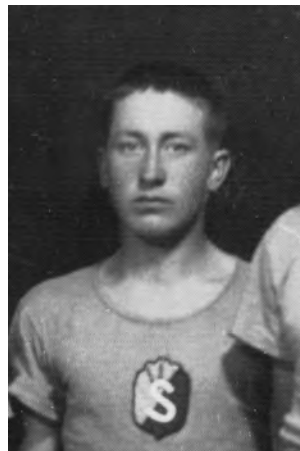
Hannes Perhon ”Muistorahaston” puuhakkaana omistajana. Pesäpallon ohella Kustaa oli monipuolisuusurheilija, harrastaen juoksua, painia ja ennen muuta hänet muistetaan kansainvälisestäikin kunnostautuneena ampujana. Kustaalla oli kaikissa toimissaan riuska ja temperamenttinen ote: niinpä myös tulosta syntyi aina kun hän tarttui asiaan.

Vilho (Ville, 20.12.1906-3.6.1971). Villen pelipaikka vaihteli aluksi, mutta Eino Raunion lopetettua hän siirtyi siepparin tontille. Lyöntijärjestyksessä paikkansa oli n:o 1 eli Ville kuului joukkueen juoksujuhtiin. Kävi otteluissa sääntövaihtelyt (sopiva siihen hommaan, sillä ylioppilaaksi tultuaan 1928 Ville harjoitti, jonkin aikaa lainlukua). Liuta piirinmestaruuksia 1925-1935. Pikku Mailan voittaja 1929 ja B-sarjan mestari 1931. Loimaan Palloilijoiden perustajia ja ensimmäinen puheenjohtaja 1932 (seura perustettiin edellisenä syksynä, yhdeksäntenä erikoisseurana Suomessa, Pesäpalloliitto 1932). Aktiivikautensa lopetettuaan Ville kirjoitteli pesäpallosta Loimaan Lehteen. Johti kersanttina Varsinais-Suomen Sk.piirin taisteluammuntaryhmää, joka vuonna 1936 voitti järjestön/Suomen mestaruuden.

Antti (10.4.1904-14.1.1965). Ykköspesävahti. Loimaan ensimmäisiä Sk.piirin mestareita 1924-1926 ja vielä Pikku Mailan voittaja 1929 ja B-sarjan mestari 1931. Antti specialisoitui paljain käsin pelaamiseen niin, että lopetti pesäpalloilun heti, kun räpylä tuli käyttöön, turhan aikaisin lopetti. Menestyi sitten ammunassa. Oli alikersanttina em. voittoisassa taisteluammuntaryhmässä 1936.

Kustaa Johannes Häyry

Vilho Nikolai Häyry

Antti Edward Häyry

Olavi Häyry

Olavi (1909-1985), veljessarjan nuorimmainen. Etukentän pelaaja 1920 luvulla ja vielä 1931-1932 (joskaan Olavilla ei ollut vakiopaikkaa aloituskokoonpanossa). Tultuaan ylioppilaaksi 1929 siirtyi asevelvollisuuden (Jääkäriyksikörykmentissä Hämeenlinnassa ja RUK:n 17. kurssin) suoritettuaan Helsinkiin. Ylläpiti aketeemisessa pesäpalloilussa Varsinaissuomalaisen Osakunnan ja tietysti myös Loimaan mainetta. Valmistui agronomiksi 1936, jonka jälkeen hänestä tuli huomattava johtaja Hankkijaan ja palkittiin kauppaneuvoksen tittelillä. Mutta uskollisesti Olavi istui Hesperian katsomossa aina, kun Loimaan pojat siellä pelasivat.

PERHOT

Pekka Johannes Perho

Hannes (Hanski, 14.7.1902-3.10.1944). Kuului aikanaan maan kieroimpiin lukkareihin, siirtyi sitten varavahdiksi ja päätyi lopulta ykköspesälle. Lyöntijärjestyksessä Hanskin vakionumero oli 4. eli kotiinlyöjän paikka. Ja kyllä löikin: sataprosenttisen varmalla maanuoliaisella varavahdille hitaampikin juoksija ehti kotipiiriin. Loimaan pesäpalloilun kruunamaton kuningas. Tosin ehdittiin kruunatakin: lukuisia piirinmestaruuksia 1924-1938, Pikku Mailan voittaja 1929, B-sarjan mestari 1931 ja 1936, Viro-Suomi –maaottelu 1935. Aktiivinen myös seuratoiminnassa: LP:n puheenjohtaja 1933 ja johtokunnan jäsen lähes säännöllisesti. Hannes piti Oskari Heikkilän urheiluosaston myyjänä ”pesäpallokoulua” meille nuoremmille. Pitkäaikaisena pelipäällikkönä ja rehtinä luonteena hän hoiti suhteet vieraileviin joukkueisiin silloinkin, kun me muut häviöstä tai tuomioista tuotuneina murjotimme, mm. juodessamme ottelun jälkeen vastustajiemme kanssa kahvia Lehtisen (Eeron, Veikon ja Arvon äidin) kahvihuoneessa. Hanski lupasi haastattelussa 1936: ”Ainak-

in toiset 15 vuotta vielä pelaan”. Mutta toisin oli säädetty. Hannes kaatui Alatornion Alavojakkalassa 3.10.44. Sankarihautajaisissa 19.8.45 oli saattamassa ja tekemässä kunniata LP:n mahtava rivistö. Hanneksen kunniaksi perustettiin ”Muistorahasto”.

Esko (1909-1973) aloitti mailapoikana Vanhalla torilla, mutta kuului vuodesta 1928 Loimaan vakiomiestistöön ja sen myötä hänelle kertyi menestyksiä aina vuoteen 1946 saakka, mm. Pikku Mailan voitto 1929, B-sarjan mestaruus 1931 ja 1936 ja kerrassaan 11 piirinmestaruutta. Ensin Esko niitti laakereita polttajana ja vanhemmiten, Aapelin poismenon jälkeen kopparina, joukkueensa parhaita silläkin paikalla. Esko oli nopea etenijä, joka hallitsi ns. pesäpallojuoksun. Pankkimiehneä hän oli itseoikeutettu ja pitkäaikainen LP:n rahastonhoitaja. Kun Eskon kilvoittelu tässä ajassa päättyi, pelaajaveli Olavi Lähteenmäki siunasi hänet matkalle kohti lopullista kotipiiriä.

Esko Perho

RAUNIOT

Eino (1902-1968). Eino Raunio oli Loimaan pesäpalloilun alkuaikojen reipasotteinen pelipäällikkö eli joukkueen johtaja, jota omat kunnioittivat ja vieraat pelkäsivät. Eino muistetaan sekä sisä- ja ulkopelistä. Lyöjänä hän oli maakunnan parhaita iskijöitä ja pesien välillä kaikkein nopein. Ulkokentällä hän oli armoitettu sieppari, mikä oli kovaa puuhaa aikana, jolloin nahkapalloa otettiin kiinni paljain käsin (nahkasormikas tuli käyttöön vuosikymmenen lopulla ja räpylä sallittiin 1931). Eino oli pesäpallossa Loimaan ensimmäisiä piirinmestareita (1924-1925). Sitten pikajuoksu vei hänet kilparadoille ja sielläkin huipulle (mm. piirinmestaruuksia pikamatkoilla, parhaat aikansa: 100 m 10,9 ja 200 m 21,9 –huippuaikoja silloisessa Suomessa ja loimaalaisittain huimia aikoja vieläkin). Myöhemmin, kello- ja kultaseppänä. Eino lahjoitti palkintoja LP:lle ja toimi Hannes Perhon ”Muistorahaston” hoitokunnan jäsenenä. Kunniapaikka Loimaan urheilun historiassa.

Toivo (Topi, 17.9.1905-19.3.1943). Kolmosvahti ja varavahti. Olemukseltaan karhumaisena voimatyyppinä Topista kehittyi hirmulyöjä. Vanhalla torilla Lillströmin makasiinin seinät kopisivat ja ulkokenttä siirtyi taemmaksi, kun hän sivalsi (takarajaa ei tuolloin ollut, tuli vasta 1931). Piirinmestari 1924-1925 ja vielä 1935. Välillä Topi oli muutaman vuoden Joensuussa: juoksi sikäläisen Katajan riveissä satasen 11,3 ja hyppäsi korkeutta 180 ja saavutti roppakaupalla erilaisia menestyksiä - todellinen urheilijalahjakkuus. LP:n johtokuntaan hän kuului 1933-1934. Pesäpalloilun hän lopetti 1930-luvun puolenvälin jälkeen. Haudattu Loimaan kaupungin sankarihautaan.

Kalle (1908) Kuului 16-vuotiaasta A-pelaajiin. Harrasti siinä sivussa menestyksellä muitakin urheilulajeja (mm. Varsinais-Suomen Sk.piirin mestari poikien 3-ottelussa 1925, 1929 Pohjois-Karjalan piirin mestari 4x400 m:n viestissä, joukkueessa kolme Rauniota, ja samana vuonna keihäänheitossa, minkä lisäksi palkintoja ammunnessa). Pesäpallossa V-S:n Sk-piirin mestari 1925 ja 1926, Kallen aktiivinen edustuspalloilu Loimaalla rajoittui 1920-lukuun. Sitten seurasi Rauman seminaari (1926-1929) ja asevelvollisuus (Jääkärietykistörykmentti Hämeenlinna ja RUK:n 18. kurssi) 1929-1930. Molemmissa laitoksissa Kalle jatkoi pesäpalloilua, samoin kuin kesälomillaan Joensuussa. Opettajan virka vei Kalle Raunion sitten pois Loimaalta, mutta menestys seurasi yhä: Pirkkalan kunnassa toimiaasaan ja vaikuttaessaan hänestä tehtiin pitäjänneuvos. Kalle on ainoa elossa oleva kolmesta veljessarjasta. Hän viettää eläkepäiviään Tampereella, mutta on uskollinen Loimaan poika. Terveisiä!

Eino

Toivo Einari

Kalle

Arvo Iisakki

Arvo (Aapeli, 7.1.1912-12.12.1939). Vanhempien veljien esimerkkiä seurasi myös perheen nuorimmainen, vantarakasvuinen Arvo: ensin mailapoikana Vanhan torin aikoihin, mutta vuodesta 1928 (uudella pesäpallokentällä kauppalan keskustassa) eli 16-vuotiaana hänkin otti paikkansa A-joukkueessa ja piti sen. Loimaalaiset muistavat Aapelinsa kopparina. Vanhan kenttäjärjestyksen aikana kopparin tontti oli laaja ja vaativa, mutta nopeana miehenä Aapeli ehti nurkkiin. Ansiolistalle kertyi erilaisia mestaruuksia (poisluettuna asevelvollisuusaika Joensuun Rajavartiostossa, jolloin urheili Joensuussa): huipennuksina listassa Pikku Mailan voitto 1929, Viro-ottelu 1935 ja B-sarjan mestaruus 1936. Ja huipennukseksi listaan maaottelu 1935. Raunion muiden veljesten lailla Arvo oli haka monessa urheilulajissa. Ja kaikkialla pidetty kaveri, joten ei ihme, että hänet valittiin poikatoiminnan johtoon niin Suojeluskunnassa kuin LP:ssäkin samoin kuin LP:n johtokuntaan 1934-1938. Pelaajauran keskeytti sankarikuolema Summan tanterilla joulukuussa 1939.

Raunion veljeksistä viides, Paavo (1903-1975), ei ollut urheilumiehiä. Kuinka hän saattoi välttää pesäpallokärpäsen? Ehkä siksi, että hän jo varhaisessa vcaiheessa muutti pois Loimaalta ja päätyi lopulta Petsamoon, missä suoritti elämäntyönsä.

Loimaan Suojeluskunnan ensimmäisiä edustuspelaajia hienossa studiokuvassa. Vasemmalta Yrjö Tanhuanpää, Kustaa Häyry, Aarne Ikola, Antti Häyry, Vilho Häyry, Voitto Kunnas. Edessä Eino Raunio, Hannes Perho, Toivo Raunio. Senaikaisista ykköspelaajista puuttuu Uno Järvinen.

PESÄPALLON PARIIN

Veljesten henkilöesittelyn jälkeen on kysyttävä, **mikä johti nämä kymmenen miestä pesäpallon pariin ja menestykseen siinä?**

Veljeksiä eivät vieneet samaan kiilaan koulutoveruus (mm. oppikoulua ja siellä Urho Kosken (Forssin) pesäpallolle myötämielistä liikuntakoulua kävi vain 3-4) eivätkä samat ammatit. Sitä vastoin kaikki olivat urheilevia nuorukaisia ja kun nyt Loimaallekin tuli uusi palloilulaji, pitkäpallo ja pesäpallo (lähinnä Suojeluskunnan toimesta), se valittiin omaksi lajiksi, kohtalokasta kyllä, sillä siitä tuli heti kohta kaikille ”henki ja elämä”. Pesältä pesälle I:ssä (1947) Kalle Raunio tilittää: ”Olin eräs noista Loimaan 1920-luvun urheiluhulluista”. – Mutta yhteiseen harrastukseen ja porukan koostumukseen oli auttamassa muitakin tekijöitä.

Perheet asuivat Vanhan torin laitamilla tai sen välittömässä tuntumassa. siis lähellä toisiaan. Siinä syntyivät hel-

posti yhteydet ja siinä syntyi kaveriporukka, jolla kaiken lisäksi oli käytettävissään ikioma kisailukenttä. Tämä alue ja tämä Vanhan torin sakki miehitti pitkän aikaa pesäpallossa Loimaan edustusyhdeksikön. Jne Ikola, Yrjö Tanhuanpää, Uuno Tuomi, Voitto Kunnas, Uuno Järvinen ja - ilahduttavaa kyllä – toisinaan myös yksi mies pitäjän puolelta, Aatto Knuuttila.

Urheilun ohella miehemme harrastivat **muistakin yhteisiä rientoja**. Nuorempina kuuluttiin partioon ja varttuneempina Loimaan (vuonna 1917 perustettuun) Suojeluskuntaan, ja neljä soitti jo vuonna 1922 Sk:n soittokunnassa, jonka johtajana toimi Perhon poikien Petter/Pekka -isä. Nämä neljä olivat Hannes, ”armitettu baritonin soittaja”, kuten Valto Heinonen kirjoittaa, Esko –kornetti ja basso, Antti –barytoni ja Topi –basso. Myöhemmin soittaviin veljeksiin liittyi Olavi –kornetti, Kalle –alto ja tenori sekä Aapeli –tenoristi. Kun seitsemän veljestä kymmenestä kuului soittokuntaan, joutuu kysymään, pelasiko soittokunta pesäpalloa vai päinvastoin? Joku varmaan tietää, mikä pidätteli Einoa, Kustaata ja Vilhoa esittävän puhallinmusiikin parista. – Kaiken kaikkiaan veljeksemme olivat osallistuvaa sorttia eli – niin kuin nykyisin sanottaisiin – sosiaalisesti aktiivinen.

Näin kaikki sai alkunsa. Ja tuloksena oli iskujoukkomme **pitkä pelirupeama** ja edustuskausi, esimerkiksi Hannes Perhon kohdalla 1922-1938 ja viimeisenä lopetteli Perhon Esko 1946. Vielä 1935 oli LP:n piirinmestareiden joukkossa Häyryn, Perhon ja Raunion veljeksiä kuusi.

Loimaan Suojeluskunnan joukkue ensimmäisissä yhtenäisissä peliasuissa. Varsinais-Suomen Sk.piirin pesäpallomestarit Naanatalissa, Kuparivuoren urheilukentällä 9.8.1925 suoritetun loppuottelun jälkeen. Takarivissä vasemmalta: Kalle Raunio, Antti Häyry, Vilho Häyry, Uuno Tuomi, Yrjö Tanhuanpää, Eino Raunio, Toivo Raunio,. Edessä Hannes Perho ja Uuno Järvinen.

MENESTYSTÄ

Veljessarjat ja Loimaa saavuttivat ensin menestystä maakunnallisella ja sitten valtakunnallisella tasolla. On hyvä vielä kertaalleen koota näyttävämpiä voittoja yhteen.

Maakunnallisella tasolla tuloksena oli tukku piirinmestaruuksia. Vuonna 1922 aloitettiin pelaaminen ja jo vuosina 1924-1926 oltiin Sk.piirin parhaita, minkä ansiosta voitettiin omaksi kiertopalkinto, komea sarvipokaali, joka veti katseita puoleensa Heimolinnan palkintokaapissa. Sitten tuli mestaruuksien sarjassa tauko, mm siksi, että Raunion veljekset oleskelivat muutaman vuoden Joensuussa (kun 1931 oteltiin Toijalassa B-sarjan mestaruudesta, turnauksen selviytyneen Joensuun Palloseuran riveissä pelasivat Toivo ja Arvo Raunio). Loimaan voittoisa uusi kausi piiritasolla jatkui – nyt SVUL:ssä – jälleen vuodesta 1934, vaikka pahin kiistakumppani, Salo, pelasikin tuona vuonna

mestaruussarjassa. Lisäksi Loimaa keräsi voittoja Turun Sanomien turnauksissa 1926-1937, jolloin näitä markkinoita järjestettiin.

Valtakunnallisella tasolla Loimaa saavutti kuuluisuutta voittamalla 1929 Pikku Mailan (loppuottelussa Loimaan Sk. voitti Vehkalahden Sk:n 7-4). Sitten tulivat B-sarjan mestaruudet 1931 (Loimaa-Nurmo 5-2, Loimaa-JoPS 6-2) ja 1936 (LP-Pankakoski 0-2)**. Viro-Suomi maaotteluun Loimaa sai viisi pelaajaansa (Hannes Perho, Arvo Raunio, Ilmari Honkanen, Aarne Tahuanpää ja Onni Rantala). Mieliä nostatti myös Loimaan voitto Viron maajoukkueesta Loimaalla (4-0). B-sarjan mestaruuksia seurasi lukuisia mestaruussarjavuosia, jolloin kylläkin joukkueeseen ilmaantui myös uutta, nuorta pelaajapolvea.

Kaiken kaikkiaan veljessarjoille, tälle ydinjoukolle, kertyi näiden menestysten myötä kunniaa ja mainetta, mitaleita ja kunniakirjoja, myös Pesäpalloliiton ansiomerkkejä (viimeksi Eskolle 1952) ja ennen kaikkea sitä tärkeintä: iloa urheilusta ja pelikavereista ja nautinnollinen tunne kuulumisesta maan suurimpaan pesäpalloseuraan. Vanhan torin aikoihin Suojeluskunnalla oli tosin vain yksi joukkue, mutta LP:llä parhaimmillaan oli sarjoissa 15 joukkuetta ja seurassa yli 1500 jäsentä eli lähes koko kauppalan aikuisväestö.

PESÄPALLOPERHEET

Unohtaa ei sovi, että veljesten harrastusten ja menestyksen taustalla vaikuttivat innostuneet ja myötämieliset perheet.

Häyryläisiin kuului Antin, Kustaan, Vilhon ja Olavin lisäksi Valfrid (1902-1957), veljeksistä vanhin, joka Vanhan torin aikoihin toimi joukkueen rahastonhoitajana ja otteluissa kirjurina (tuuraten vm. hommassa rehtori Väinö V.Virtasta) sekä Aili, vuodesta 1930 Kustaan vaimo (o.s. Nurminen), joka pelasi LP:n naisjoukkueessa 1932-1937, ja Lahja, vuodesta 1938 Vilhon vaimo (o.s. Vainio), joka kuului kerran naisten piirinmestaruusjoukkueeseen. Häyryjen perinteitä jatkoivat sittemmin Ailin ja Kustaan Esko –poika, joka pelasi toistakymmentävuotta LP:n edustusjoukkueissa, sekä Riitta –tytär (nyk. Raita), joka 1950-luvun lopulla kuului naisten mestaruussarjajoukkueeseen. Pesäpallo näyttää olleen, Häyryn suvun kohtalona.

Raunion vahvan veljessarjan kohdalla tiedossani on ainakin se, että Arvon vaimo Lempi (o.s. Jussila) oli Loimaan naispesäpalloilun johtavia voimia ja kärkipelaajia 1932-1946. Lempi ja Aapeli vihittiin kauniina kesäiltana 1938 Pyhäjärven rannalla lähimpien pelitovereiden läsnäollessa. Myös Kallen vaimo (vuodesta 1930) Siiri (o.s. Sorsa) oli urheilijaneitoja (Pohjois-Karjalan piirin mestari 100 m:n juoksussa).

Entä **Perhon** perheessä, joka oli vuonna 1920 muuttanut Sortavalasta Loimaalle? Sisarusparvesta myös Liisi ja Meri olivat monipuolisia liikuntaihmiä ja Liisi kuului myös naispesäpalloilun uranuurtajiin Loimaalla. Ja vielä: kun keväisten ja hikisten maantielenkkien jälkeen kokoonnuimme Perhon saunaan, perheen Anna Liisa –äiti järjesti meille runsaat ja maukkaat”trahteeraukset”.

Näin ollen voitaisiinkin veljessarjojen sijasta yhtä lailla puhua urheilu- ja pesäpalloperheistä. Voi vain kuvitella, että Häyryn, Perhon ja Raunion perheissä pesäpallo oli – ainakin kesäviikkoina – suosittu puheenaihe. Ja sekin on tiettyä, että äidit olivat kovilla ruokkiessaan meneviä poikiaan ja pestessään näiden urheiluvaatteita.

KESKINÄISET SUHTEET

Kun kolme aktiivista ja kunnkasta veljessarjaa kuului samaan joukkueeseen, herää kysymys, minkälaiset olivat veljesryhmien keskinäiset suhteet ja välit: syntyikö kilpailua joukkueeseen pääsystä, pelipaikoista ja johtavista asemista? Kysyin tätä asiaa Kalle Rauniolta. Kalle kirjoitti (3.3.1990) seuraavaa.

***) Pikku Maljan voittajat 1929: Antti Häyry, Kustaa Häyry, Vilho Häyry, Hannes Perho, Esko perho, Arvo Raunio, Voitto Kunnas, Yrjö Tanhuanpää ja Jaakko Kilpi.

B-sarjan mestarit 1931: Antti Häyry, Kustaa Häyry, Vilho Häyry, Hannes perho, Esko Perho, Väinö Vallinkoski, Veikko Ruohonen, Aarne Tanhuanpää, Ilmari Honkanen.

B-sarjan mestarit 1936: Hannes Perho, Esko perho, Arvo Raunio, Ilmari Honkanen, Kalle Lehtonen, Aarne Tanhuanpää, Matti Valli, Veikko Suominen, Onni Rantala.

”Häyryn ja Raunion veljekset, kummassakin 5 poikaa, asuivat Loimaalla aivan nurkittain jotenka tuntemus toisiimme oli täydellinen, jopa toiset naapurit eivät aina tienneet, kumpaan veljessarjaan kuuluimme. Sitä paitsi olimme paljon yhdessä muissakin riennoissa, mm. partiotoiminnassa ja torvisoittokunnassa. – Siten tiesimme toistemme mahdollisuudet pesäpallotoiminnassakin, jotenka joukkueeseen pääsy ja pelipaikka ratkesi kuin itsestään. Nopeus ja pelisilmä oli ratkaiseva tekijä mukaan pääsyyn. Itse jouduin (tai pääsin) A-joukkueeseen ehkä juuri kohtalaisen nopeuden ansiosa. Eino-veli oli ”johtavaluonteinen” ja usein määräsi kunkin pelipaikan. – Perhon veljekset sopeutuivat Häyry-Raunio –ryhmään mainiosti. Erikoisesti muistan Hanneksen mainiona pelaajana. Esko ei minun Loimaan aikanani (1925-1926) ollut pesäpalloujoukkueessa, silti olimme hyvät ystävät torvisoittokunnan välityksellä.”

Veteraanit vanhan muistoissa syksyllä 1979 kauppalan entisen pesäpallokentän paikkeilla (nyk Keskuspuisto):
 ”Missäs se kotipesä olikaan?”. Vasemmalta Kalle Raunio, Olavi Häyry, Olavi Lähteenmäki ja Valto Heinonen, joka järjesti muistelma- ja nostalgiakierroksen.

TUNNELMAKUVIA VANHALTA TORILTA, VELJESTEN ”KOTIKENTÄLTÄ”

Vanhan torin otteluissa oli väriä ja eloa ja tunnelmaa.

- Joukkueen yhdeksällä pelaajalla saattoi olla yhdeksän erilaista peliasua, alkaen Uuno Järvisen pitkistä ”kalsareista” ja päätyen Uuno Tuomen valkoiseen verryttelypukuun. Ja tämäkin asu oli puettava päälle taivasalla: pukukoppia ei ollut. Kiilassa seisojien rinnan toistakymmenkesäisiä poikasia ja yli päättään pitempiä aikamiehiä (ks. Pesältä pesälle I, 1947, s. 41).
- Toisinaan mekastus kentällä oli kova: riideltiin säännöistä (ensimmäiset säännöt 1922) ja mailanmalleista ja tuomioista. Huippukinastelija oli pyylevä ja liukasliikkeinen Sauvon lukkari Arvo Korsman (sittemmin Maalaisliiton puoluesihteeriksi Arvo Korsimo). Mutta osasivat muutkin. Kerran rehtori Virtanen äkämystyi

Toijalan poikien suunsoittoon niin, että paiskasi kirjurin paperit kuralätäkköön ja marssi kotiin.

- *Pelaajat olivat vaikeuksissa kivikovan pääskypallon kanssa. Pallo vammautti helposti paljaat kädet , minkä lisäksi heittopoltto oli joskus raa'an näköistä: sen kohteeksi joutunut pelaaja saattoi ontua loppupelin (pallotus kiellettiin 1931).*
- *Mutta yleisesti ottaen Vanhalla torilla vallitsi familiäärinen ilmapiiri. Kesken kaiken saattoi ihmisiä tallus tella läpi pelikentän, joka oli suosittu läpikulkupaikka (eivätkä järjestysmiehet mahtaneet mitään). Katsomo hörähti nauramaan, kun äidit huutelivat kentällä pelaavia poikiaan syömään.*
- *Säkkiaidan takana kilpailtiin parhaista tirkistysreijistä, joskin osuuskaupan makasiinin katto (kotipesän takana) oli paras paikka ilmaiskatselijoille.*
- *Me pikkupojat makasimme torikoppien katolla ja pyöritimme puupalikkaa kanisterissa (joita ei niiltä main ollut vaikea löytää).*
- *Ottelun jälkeen pelaajat loikkivat sahan laiturilta Loimijokeen virkistäytymään, tietysti ilman uimahousuja (ja pikkutyöillä oli hauskaa).*
- *Mutta kaikesta huolimatta tai juuri siksi: Vanhan torin aika oli yhtä juhlaa!*

PELIKENTTÄ (lukkari ylhäällä)

	Hannes Perho	
Eino Raunio (1922 -)		Antti Häyry
Vilho Häyry (1926 -)		
Kalle Raunio	Esko Perho	Olavi Häyry
Toivo Raunio		Kustaa Häyry
	Arvo Raunio	

KUNNIATA tälle pelikentälle ja näille veljeksille, joille Loimaan pesäpalloilu on suuressa kiitollisuudenvelassa: ikuista kunniata! Ja huikeata ELÄKÖÖTÄ kotiseutumme pesäpalloilulle – nyt ja vasta!

HÄYRYN, PERHON JA RAUNION VELJEKSET

Loimaan pesäpalloilussa
Vanhan torin aikoihin ja myöhemminkin

ONNI RANTALA

Kirjan 1. painoksen kansi.
SPORTOFFSET Turku 1990.